

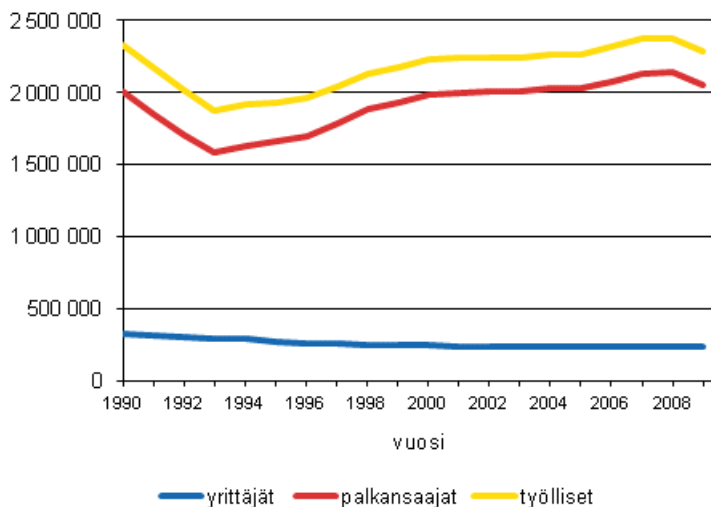
Työssäkäynti 2009

Pääasiallinen toiminta ja ammattiasema

Yrittäjistä noin joka kolmas oli nainen

Vaikka yrittäjien kokonaismäärä vähenikin vuodesta 2008 vuoteen 2009 yli 3 600 henkilöllä, pysyi yrittäjien osuus työllisistä noin kymmenen prosentin tasolla. Tilastokeskuksen työssäkäyntitilaston mukaan ammattiasemaltaan yrittäjiä oli 237 000, joista naisten osuus oli 34,5 prosenttia. Yrittäjäintensiivisimmät seutukunnat olivat Kaustinen, Joutsa ja Järviseutu. Yrittäjissä ovat mukana maatalousyrittäjät.

Työlliset ammattiaseman mukaan 1990–2009

Yrittäjyyden rakenne

Maatalousyrittäjyys näyttäytyy seutukunnittaisessa tarkastelussa. Yrittäjäaktiivisimmat seutukunnat olivat Kaustinen (26,2 prosenttia), Joutsa (24,2 prosenttia) ja Järviseutu (22,5 prosenttia). Vuonna 2008 Kaustinen oli kaikista alkutuotantovaltaisista seutukunnista, ja myös Joutsa (7.) ja Järviseutu (10.) kuuluivat kymmenen alkutuotantovaltaisimman seutukunnan joukkoon.

Yrittäjien osuus työllisistä oli matalin Mariehamns stadin (6,7 prosenttia), Helsingin (7,0 prosenttia) ja Oulun (7,4 prosenttia) seutukunnissa.

Miehillä yrittäjien osuus työllisistä oli 13,7 prosenttia, kun taas naisilla osuus oli vain 7,1 prosenttia. Naisten osuus yrittäjistä jäi kaikissa seutukunnissa alle neljäänkymmeneen prosenttiin. Koko maassa naisten osuus yrittäjistä oli 34,5 prosenttia. Naisten osuus yrittäjistä oli korkein Jämsän, Raahen ja Imatran seutukunnissa ja matalin Ålands landsbygden, Järviseudun ja Kuusikokuntien seutukunnissa.

Yrittäjäaktiivisin ikäryhmä oli 55–64-vuotiaat, joista 15 prosenttia oli yrittäjiä.

Työlliset ammattiaseman mukaan ikäryhmittäin 2009

Ikäryhmä	Työlliset	Palkansaajat	Yrittäjät	Yrittäjien osuus työllisistä (%)
Ikäryhmät yhteensä	2 289 975	2 053 431	236 544	10,3
18 - 24	213 222	208 223	4 999	2,3
25 - 34	509 997	478 782	31 215	6,1
35 - 44	538 463	480 254	58 209	10,8
45 - 54	597 026	519 453	77 573	13,0
55 - 64	416 541	353 963	62 578	15,0
65+	14 726	12 756	1 970	13,4

Yrittäjäyys vuosina 1990–2009

Yrittäjien osuus työllisistä on laskenut melko tasaisesti 1990–2009 aikana. Tarkastelujakson aikana yrittäjien osuus oli korkeimmillaan 1990-luvun alun lamavuosina, jolloin työttömyys vähensi etenkin palkansaajien määrää. Vuonna 1993 yrittäjiä oli lähes kuusitoista prosenttia työllisistä. Yrittäjien osuuden pienenemistä selittää osin maatalousyrittäjien vähentyminen.

Sisällys

Taulukot

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Työlliset ammattiaseman mukaan seutukunnittain 2009	4
Laatuseloste: työssäkäyntitilasto.....	6

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Työlliset ammattiaseman mukaan seutukunnittain 2009

Seutukunta	Työlliset	Palkansaajat	Yrittäjät	Yrittäjien osuus työllisistä (%)	Naisyrittäjien osuus naistyöllisistä (%)	Naisten osuus yrittäjistä (%)
Yhteensä	2 289 975	2 053 431	236 544	10,3	7,1	34,5
Etelä-Pirkanmaa	16 783	14 934	1 849	11,0	7,8	35,1
Forssa	14 258	12 226	2 032	14,3	9,7	33,7
Haapavesi-Siikalatva	5 559	4 343	1 216	21,9	15,4	32,5
Helsinki	683 396	635 602	47 794	7,0	4,9	36,3
Hämeenlinna	39 872	35 789	4 083	10,2	7,1	35,3
Imatra	15 986	14 118	1 868	11,7	9,0	37,6
Itä-Lappi	6 116	5 100	1 016	16,6	10,2	30,5
Jakobstadsregionen	20 569	17 981	2 588	12,6	8,1	31,1
Joensuu	46 939	41 616	5 323	11,3	7,5	33,1
Joutsa	2 041	1 547	494	24,2	16,1	31,0
Jyväskylä	72 276	66 028	6 248	8,6	6,1	35,2
Jämsä	9 404	8 197	1 207	12,8	10,3	39,2
Järviseu	8 097	6 279	1 818	22,5	13,7	29,0
Kajaani	22 090	19 819	2 271	10,3	7,3	35,9
Kaustinen	6 512	4 808	1 704	26,2	18,2	32,5
Kehys-Kainuu	8 101	6 878	1 223	15,1	9,7	31,4
Kemi-Tornio	22 418	20 229	2 189	9,8	7,3	36,0
Keski-Karjala	6 806	5 323	1 483	21,8	15,3	34,2
Keuruu	4 571	3 936	635	13,9	10,2	36,4
Koillismaa	7 645	6 523	1 122	14,7	10,4	34,8
Koillis-Savo	6 861	5 371	1 490	21,7	15,5	35,0
Kokkola	21 376	18 975	2 401	11,2	7,5	33,0
Kotka-Hamina	33 368	30 140	3 228	9,7	7,0	35,7
Kouvola	38 008	33 810	4 198	11,0	8,0	36,3
Kuopio	51 181	46 891	4 290	8,4	5,6	34,3
Kuusikunnat	8 749	7 091	1 658	19,0	11,9	29,9
Kyrönmaa	7 453	6 354	1 099	14,7	9,6	31,0
Lahti	80 878	71 618	9 260	11,4	7,8	34,7
Lappeenranta	35 973	32 051	3 922	10,9	7,6	34,8
Loimaa	15 488	12 396	3 092	20,0	12,9	31,0
Lounais-Pirkanmaa	10 824	8 779	2 045	18,9	13,4	34,2
Loviisa	7 755	6 497	1 258	16,2	11,0	32,8
Luoteis-Pirkanmaa	6 442	5 331	1 111	17,2	11,5	32,0
Mariehamns stad	5 616	5 240	376	6,7	4,6	36,4
Mikkeli	29 077	24 965	4 112	14,1	9,0	32,3
Nivala-Haapajärvi	10 790	8 527	2 263	21,0	15,1	33,8
Oulu	93 053	86 123	6 930	7,4	5,3	35,3
Oulunkaari	7 749	6 536	1 213	15,7	10,3	30,8
Pieksämäki	12 297	10 404	1 893	15,4	9,9	32,2
Pielisen Karjala	7 902	6 611	1 291	16,3	11,9	35,2
Pohjois-Lappi	6 730	5 627	1 103	16,4	10,2	30,6
Pohjois-Satakunta	9 231	7 165	2 066	22,4	15,4	33,0

Seutukunta	Työlliset	Palkansaajat	Yrittäjät	Yrittäjien osuus työllisistä (%)	Naisyrittäjien osuus naistyöllisistä (%)	Naisten osuus yrittäjistä (%)
Pori	54 963	48 886	6 077	11,1	7,7	34,8
Porvoo	26 395	23 465	2 930	11,1	7,7	34,7
Raahe	13 110	11 574	1 536	11,7	10,0	38,2
Raasepori	18 763	16 419	2 344	12,5	8,1	32,4
Rauma	27 851	24 728	3 123	11,2	8,5	36,8
Riihimäki	20 216	18 153	2 063	10,2	7,2	34,9
Rovaniemi	25 816	23 471	2 345	9,1	5,8	33,0
Saarijärvi-Viitasaari	11 510	9 094	2 416	21,0	14,4	32,9
Salo	26 557	22 645	3 912	14,7	9,0	30,3
Savonlinna	18 124	15 359	2 765	15,3	9,9	32,8
Seinäjoki	51 863	44 540	7 323	14,1	8,6	30,1
Sisä-Savo	5 333	4 256	1 077	20,2	13,5	32,0
Suupohja	9 506	7 599	1 907	20,1	14,1	33,1
Sydösterbotten	7 720	6 136	1 584	20,5	13,1	30,1
Tampere	160 164	146 139	14 025	8,8	6,5	37,2
Torniolaakso	2 823	2 291	532	18,8	12,1	31,8
Tunturi-Lappi	5 915	4 873	1 042	17,6	10,9	31,1
Turku	135 932	123 893	12 039	8,9	6,2	36,5
Vaasa	41 844	38 242	3 602	8,6	5,6	31,9
Vakka-Suomi	13 062	10 855	2 207	16,9	12,0	34,2
Varkaus	12 021	10 723	1 298	10,8	7,8	35,7
Ylivieska	16 661	13 963	2 698	16,2	11,2	33,3
Ylä-Pirkanmaa	9 799	8 245	1 554	15,9	11,4	34,7
Ylä-Savo	21 324	17 272	4 052	19,0	13,3	34,3
Åboland-Turunmaa	9 813	8 355	1 458	14,9	9,4	31,1
Ålands landsbygd	7 064	6 019	1 045	14,8	8,5	28,5
Ålands skärgård	1 007	813	194	19,3	14,3	35,1
Äänekoski	8 579	7 645	934	10,9	8,3	36,2

Laatuseloste: työssäkäyntitilasto

Relevanssi

Työssäkäyntitilastossa tuotetaan keskeiset työssäkäyntiä koskevat tiedot vuosittain. Ennen vastaavia tietoja voitiin tuottaa ainoastaan väestölaskentavuosina. Työssäkäyntitilaston perusjoukko ja määrittelyt ovat pysyneet suunnilleen samana vuodesta 1987 lähtien. Vuodesta 1993 lähtien on tuotettu myös ennakkotietoja työssäkäynnistä.

Tuotettavia tietoja ovat muun muassa väestön pääasiallinen toiminta, elinkeinonjakauma, ammattiasema, työpaikkojen lukumäärä, työpaikan sijainti, väestön ja työvoiman koulutus- ja tulotiedot. Tietoja voidaan tuottaa kaikilla hallinnollisilla aluejaoilla ja koordinaattipohjaisilla aluejaoilla (esim. postinumeroalueet, karttaruudut, kuntien osa-alueet).

Tilaston viiteajankohta on vuoden viimeinen viikko, mutta tilasto sisältää myös kertymätietoja tilastovuoden ajalta (esim. tulotiedot, työ- ja työttömyyskuukaudet). Vuosilta 1990, 1993, 1995 ja 2000 on saatavissa tietoja ammatista ja sosioekonomisesta asemasta. Tiedot ammatista ja sosioekonomisesta asemasta on tuotettu vuosittain vuodesta 2004 lähtien.

Vuodesta 1993 lähtien työssäkäynnistä on tuotettu myös ennakkotietoja. Ennakkotietoja käytettäessä on kuitenkin otettava huomioon, että aineistojen keskeneräisyydestä johtuen ennakkotietojen mukaiset työllisten määrät poikkesivat vuoteen 2005 saakka lopullisista luvuista ± 1 prosenttia koko maan tasolla. Tällä hetkellä vaihtelu on 0,2–0,3 prosenttia. Kunnittain vaihtelu voi olla suurempaakin.

Menetelmäkuvaus

Työssäkäyntitilasto on kokonaisaineisto. Kunkin vuoden tilasto kattaa kaikki kyseisen vuoden viimeisenä päivänä Suomessa vakinaisesti asuvat henkilöt. Tilaston lähdeaineistoina käytetään lähinnä hallinnollisia rekistereitä ja muita rekisteripohjaisia tietoaaineistoja. Tilaston laatu onkin siten suoraan riippuvainen lähdeaineistojen laadusta. Suoraa tiedonkeruuta tapahtuu vain toimipaikkatietojen määrittämisessä monitoimipaikkaisten yritysten ja kuntien toimintayksiköiden palveluksessa oleville.

Yhteensä lopullisen työssäkäyntitilaston tilastotiedoston valmistumisessa käytetään noin 40 eri rekisterin tai tietoaaineiston tietoja. Keskeisimpiä näistä ovat:

- väestötietojärjestelmä (Väestörekisterikeskus)
- verotuksen eri aineistot
- yksityisen sektorin erilaiset työ- ja palvelussuhderekisterit
- valtion- ja kuntien palvelussuhderekisterit
- työministeriön työnhakijarekisteri
- Kansaneläkelaitoksen ja Eläketurvakeskuksen eläkerekisterit
- eri opiskelijarekisterit
- pääesikunnan varusmiesrekisteri
- Tilastokeskuksen yritys- ja toimipaikkarekisteri ja julkisyhteisöjen rekisteri
- Tilastokeskuksen tutkintorekisteri

Rekistereiden lisäksi tehdään joitakin lomakekyselyitä:

- tiedustelu monitoimipaikkaisissa yrityksissä työskentelevien toimipaikoista
- kuntien toimintayksiköiden ja niiden monitoimipaikkaisuuden tiedustelu
- tiedustelu kunnan monitoimipaikkaisissa toimintayksiköissä työskentelevien toimipaikoista

Keskeistä järjestelmässä on se, että rekistereiden tunnusjärjestelmät ovat niin hyvät, että eri tietojen yhdisteleminen on mahdollista. Rekisterit voivat sisältää päällekkäistä tietoa, osin myös ristiriitaista tietoa. Olennaista on, että rekisterit täydentävät toisiaan ja päällekkäisyys toisaalta varmistaa sen, että järjestelmä ei ole niin haavoittuva; jos esim. työeläkejärjestelmästä ei saada tietoa työsuhteesta, voidaan tieto henkilön työllisyydestä päätellä verotuksen tietojen kautta.

Useat tiedot työssäkäyntitilastoon voidaan saada suoraan jostakin rekisteristä niitä juurikaan muuttamatta tai muokkaamatta. Tällaisia tietoja ovat esim. henkilön demografiset tiedot tai tulo- ja varallisuustiedot. Monia tietoja tuotetaan myös ns. rekisteriestimointimenetelmällä, jossa käyttämällä hyväksi samanaikaisesti useita rekisteriaineistoja määritellään jokaiselle henkilölle kunkin muuttujan arvo. Esimerkkinä tällaisesta muuttujasta on henkilön pääasiallinen toiminta. Sen päättelyssä tarvitaan tietoja henkilön iästä, työsuhteista, työttömyydestä, opiskelusta, eläkkeen saamisesta jne. Päättelysäännöt on muodostettu siten, että ne tuottavat mahdollisimman lähelle lomakepohjaisesti kerättyjen tietojen mukaisia tietoja. Päättelysääntöjen muodostamisessa on apuna käytetty aikaisempien väestölaskentojen tietoja ja rekisteritietoja samalta ajankohdalta. Päättelysääntöihin sisältyy myös eri aineistojen priorisointi niissä tapauksissa, kun tiedot ovat ristiriitaisia.

Oikeellisuus ja tarkkuus

Suomessa rekisteripohjaisten tietojen luotettavuutta tutkittiin jo ennen päätöksentekoa rekisteripohjaiseen väestölaskentajärjestelmään siirtymisestä. Vuosien 1980 ja 1985 laskennoissa väestön taloudellista toimintaa ja työssäkäyntiä kuvaavat tiedot kerättiin vielä lomakkeilla, mutta samanaikaisesti oli saatavilla myös rekisteripohjaisia tietoja. Vuoden 1980 väestölaskennassa tehtiin vertailututkimus 20 kunnan osalta ja vuoden 1985 väestölaskennan yhteydessä kaikkien kuntien osalta. Tutkimuksessa verrattiin rekisteripohjaisesti määriteltyä tietoa väestön pääasiallisesta toiminnasta ja ammattiasemasta lomakkeella kerättyyn tietoon. Erot rekisteripohjaisesti ja lomakepohjaisesti tuotettujen tietojen osalta todettiin niin pieniksi, että päätös rekisteripohjaiseen tilastotuotantoon siirtymisestä voitiin tehdä.

Ensimmäisen kokonaan rekisteripohjaisen väestölaskennan yhteydessä vuonna 1990 tehtiin laaja luotettavuustutkimus. Näitä rekisteritilastoja verrattiin otospohjaisen lomaketiedustelun antamiin tietoihin. Otos käsitti noin 2 prosenttia rakennuksista, asunnoista ja henkilöistä. Luotettavuustutkimus osoitti, kuinka suurella osalla lomaketieto ja rekisteritieto poikkesivat toisistaan, mutta ei lopulta sitä kumpi tieto on oikea. Esim. usean työn tekijä ilmoittaa lomaketiedustelussa pääasialliseksi työkseen eri toimen kuin mihin rekisteripäättelyssä päädytään. Työssäkäyvä opiskelija tulee määritellyksi rekisteritiedoilla väistämättä työlliseksi, vaikka hän itse jättäisi työnsä kertomatta. Tutkimukset ovat osoittaneet, ettei rekisteripohjaisten ja lomakepohjaisten tietojen ero ole suurempi kuin kahden lomakepohjaisen tiedon välinen ero. Vertailututkimuksia on julkaistu Tilastokeskuksen sarjoissa.

Tärkeimmäksi vuosittaisen rekisteripohjaisen työssäkäyntitilaston laadunvalvontamenetelmäksi on kehittynyt vuosittainen laadunvalvonta, joka perustuu työvoimatutkimuksen käyttöön vertailuaineistona. Myös vuoden 1995 ja 2000 väestölaskennan luotettavuustutkimus perustui työvoimatutkimuksen käyttöön vertailutietona.

Työvoimatutkimuksen käyttö vertailuaineistona toimii kahdella tasolla. Toisaalta seurataan näiden kahden menetelmän tuottamien tulosten tasoa ja toisaalta seurataan, miten hyvin yksikkötasolla menetelmät tuottavat samalla tavoin luokiteltua tietoa. Yksikkötason vertailu tehdään ristiintaulukoimalla työvoimatutkimuksen otosaineiston henkilöiden saman ajankohdan rekisteripohjaiset ja haastatteluun perustuvat tiedot pääasiallisesta toiminnasta ja toimialasta keskenään. Vertailuja on tehty vuodesta 1987 lähtien, jolloin poikkeamat analysoitiin varsin tarkkaan.

Usein poikkeamat ovat selitettävissä rekisterijärjestelmän ja haastattelumenetelmän eroilla eikä aina voida yksikäsitteisesti sanoa, kumpi menetelmä tuottaa oikean tuloksen eli välttämättä haastattelemallakaan saatu tieto ei ole absoluuttisen oikea. Usein todellisuudessa on niin, että henkilö itse tai haastattelija joutuu tekemään saman päätöksen ristiriitaisen informaation tilanteessa, johon rekisterimenetelmässä on laadittu yksikäsitteinen sääntö. Rekisterimenetelmän etuna on tällöin sen loogisuus, kone tekee ratkaisun aina samalla tavalla, kun taas saman informaation omaavat kaksi henkilöä voivat päätyä eri lopputulokseen.

Ajantasaisuus

Työssäkäyntitilasto tehdään vuosittain. Työssäkäyntitilaston henkilöperusjoukko kuvaa vuoden viimeisen päivän tilannetta. Tiedot henkilön toiminnasta ja työpaikasta ovat vuoden viimeiseltä viikolta. Tilastossa on myös kertymätietoja koko vuodelta (esim. tulotiedot, työssäolo- ja työttömyyskuukaudet). Ennakkotiedot

valmistuvat noin 12 kuukautta viiteajankohdan jälkeen. Lopullisista tiedoista pääasiallinen toiminta ja ammattiasema valmistuvat noin 16 kuukautta ja loput tiedot noin 22 kuukautta viiteajankohdasta.

Saatavuus

Työssäkäyntitilaston kunnittaiset tiedot työllisistä, työpaikoista ja pääasiallisesta toiminnasta ovat saatavilla Tilastokeskuksen internet-sivuilta, maksuttomasta StatFin-tilastopalvelusta. Maksullisessa Väestötilastopalvelussa on eritellympää tietoa, myös kuntien osa-alueittain. Aineistoista tehdään myös eritysselvityksiä asiakkaan pyynnöstä.

Vuosina 1987-2001 työssäkäyntitilaston tietoja on julkaistu erillisissä työssäkäyntitilaston julkaisuissa. Viimeinen paperimuotoinen julkaisu, Työssäkäyntitilasto 2000-2001, sisältää työssäkäyntitilaston vuoden 2000 lopullisia ja vuoden 2001 ennakkotietoja.

Vertailukelpoisuus

Työssäkäyntitilaston laatiminen on aloitettu vuodesta 1987. Työssäkäyntitilaston perusjoukko ja määrittelyt ovat pysyneet suunnilleen samana vuodesta 1987 lähtien. Tilastossa käytetyt luokitukset ovat muuttuneet vuosien mittaan. Mm. toimialaluokitus on muuttunut vuonna 1993, 2001 ja 2007 ammattiluokitus vuonna 1995. Luokitusmuutokset vaikuttavat aikaisempien vuosien vertailtavuuteen, sillä täydellisiä avaimia ei kaikkien luokitusten välille voi rakentaa.

Myös muutokset lainsäädännössä vaikuttavat tilastojen vertailtavuuteen. Vuoden 1998 alusta tuli voimaan ns. pätkätyölaki, jolloin myös lyhyet työsuhteet tulivat eläkevakuutuksen piiriin. Tämä lisäsi työllisten määrää jonkin verran.

Vuodesta 2005 työeläkevakuutuksen piiriin kuuluvat 18-68 -vuotiaat, kun aiemmin työeläkevakuuttamisselvollisuus on alkanut jo 14-vuoden iästä lähtien. Tämä näkyy työssäkäyntitilastossa vuodesta 2005 alkaen nuorten työllisyyden vähenemisenä ja opiskelijoiden määrän kasvuna. Alaikäisten työssäkäyntiä ei pystytä rekisteritietojen perusteella luotettavasti tilastoimaan.

Apurahansaaajat vakuutetaan vuoden 2009 alusta lähtien maatalousyrittäjän eläkelain (MYEL) mukaisen lakisääteisen työeläketurvan piiriin, jolloin nämä määritellään yrittäjiksi.

Ennen vuotta 1987 väestön taloudellista toimintaa kuvaavia kuntatasoisia tietoja on tuotettu lomakepohjaisissa väestölaskennoissa (vuosilta 1950, 1960, 1970, 1975, 1980 ja 1985). Erot rekisteripohjaisesti ja lomakepohjaisesti tuotettujen tietojen välillä ovat osoittautuneet sen verran pieniksi, että vertailtavuutta ajassa voidaan pitää suhteellisen hyvänä muiden kuin em. luokitusmuutosten vuoksi.

Tilastossa käytetyt luokitukset löytyvät Tilastokeskuksen luokitus- ja metatietopalvelujen kotisivuilta sekä painetuista luokituskäsikirjoista.

Yhtenäisyys

Tietoja väestön toiminnasta saadaan myös Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksesta, joka on kuukausittain tehtävä otostutkimus. Tiedot poikkeavat keruutavasta ja työllisten päättelystä johtuen jonkin verran työssäkäyntitilaston tiedoista. Muun muassa työllisten määrä on työvoimatutkimuksessa joitakin prosentteja suurempi.

Työministeriö julkaisee tilastoa työttömien työnhakijoiden määrästä. Työministeriön työnhakijarekisterin tiedot kertovat työttömien työnhakijoiden määrän kuukauden viimeisenä arkipäivänä. Työssäkäyntitilaston tieto työttömyydestä perustuu työministeriön työnhakijarekisterin tietoihin. Siten työssäkäyntitilaston ja työministeriön luvut työttömyydestä ovat suhteellisen lähellä toisiaan

Lisätietoja

Jaana Huhta (09) 17342632
Vastaavan tilastojohtajan
sijainen:
Marja Tammilehto-Luode (09) 17343244
www.tilastokeskus.fi
Lähde: Työssäkäyntitilasto 2009, Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute